

23. decembar 2024. godine, Podgorica

SKUPŠTINA CRNE GORE
N/R PREDSEDNIKU

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	23. 12. 20 24. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	33/24-5/64
VEZA:	
EPA:	391 XXVIII
SKRACENICA:	PRILOG

Poštovani gospodine Mandiću,

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosimo amandman na Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu (EPA: 391 XXVIII, broj akta: 33/24-5) radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Poslanici:

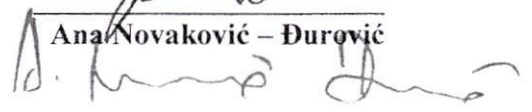
Miloš Konatar

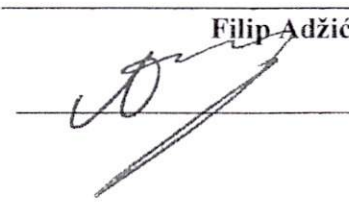
Dritan Abazović

Ana Novaković – Đurović

Filip Adžić

AMANDMAN 18

U članu 18 (II Posebni dio) Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, kod potrošačke jedinice Uprava za kapitalne projekte (Org. kod 40903), Program 22 025 Socijalna zaštita, Potprogram 22 025 K01 Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja, dodaje se nova Aktivnost: Izgradnja Centra za autizam u Nikšiću u iznosu od 3,500,000.00 eura.

U skladu sa navedenim potrebno je izvršiti usklađivanje i pomenuta sredstva obezbijediti iz Tekuće budžetske rezerve.

Obrazloženje:

Jedan od urgentnih koraka ka unapređenju socijalne i zdravstvene zaštite u Crnoj Gori predstavlja izgradnja Centra za autizam u Nikšiću. Ovaj Centar ima za cilj pružanje sveobuhvatne podrške osobama iz spektra autizma i njihovim porodicama, što trenutno nedostaje našoj zemlji.

Djeca i osobe s autizmom i njihove porodice suočavaju se sa izazovima kao što su nedovoljni resursi i neujednačene prakse i pristupi, uz potrebu za unapređenjem ljudskih i povećanjem prostornih kapaciteta, te uvođenjem savremene opreme kako bi mogli poboljšati njihov položaj.

Prema dostupnim podacima, u Crnoj Gori ima preko 4.000 djece sa dijagnozom iz spektra autizma. Međutim, ne postoji zvaničan registar osoba s poremećajima iz spektra autizma u zemlji. Od tog broja, oko 270 djece koristi usluge Centra za autizam, razvojne smetnje i dječju psihijatriju "Ognjen Rakočević". Nedostatak zvaničnog registra i adekvatnih resursa predstavlja izazov za pružanje odgovarajuće podrške ovoj populaciji. Roditelji i stručnjaci ističu potrebu za unapređenjem multisektorskog rada nadležnih institucija kako bi se poboljšao položaj djece sa autizmom i njihovih porodica.

U Nikšiću ne postoji specijalizovani centar koji pruža dijagnostiku, terapiju i podršku za osobe sa autizmom. Ovo posebno pogađa porodice iz ove i iz okolnih opština, koje su primorane da traže usluge u Podgorici, drugim gradovima ili čak u inostranstvu, što uzrokuje znatne finansijske i logističke probleme, kako za njih tako i za državu koja kroz Fond za zdravstveno osiguranje godišnje troši više od milion eura upravo na ugovore sa institucijama iz okolnih država. Trenutno su usluge podrške fragmentisane i nedovoljno razvijene, što dovodi do socijalne isključenosti osoba sa autizmom i značajno otežava svakodnevni život njihovih porodica. Centar za autizam omogućio bi multidisciplinarni pristup i sistemsku podršku, uključujući dijagnostiku, terapiju, edukaciju i profesionalnu rehabilitaciju. Nikšić, kao drugi najveći grad u Crnoj Gori, idealna je lokacija za ovakav Centar, koji bi služio i okolnim opštinama. Time bi se omogućila decentralizacija socijalnih i zdravstvenih usluga, čineći ih dostupnijim i pristupačnijim za sve građane.

U okviru ovog Centra planirano je pružanje sledećih usluga:

Dijagnostika i rana intervencija:

- detekcija i dijagnoza poremećaja iz spektra autizma kod djece i odraslih;
- individualizovani planovi rane intervencije za djecu sa sumnjom na autizam.

Terapijske usluge:

- logopedске i defektološke terapije za razvoj komunikacijskih i kognitivnih vještina;
- bihevioralna terapija zasnovana na savremenim metodama poput ABA terapije;
- psihološka podrška za osobe sa autizmom i njihove porodice.

Edukacija i trening:

- radionice i edukativni programi za roditelje i staratelje o načinu podrške osobama sa autizmom;
- obuka nastavnika, terapeuta i drugih stručnjaka za rad sa djecom i odraslima sa autizmom.

Profesionalna rehabilitacija i osposobljavanje:

- programi za osposobljavanje i radnu inkluziju osoba sa autizmom, uključujući podršku u sticanju radnih vještina i zapošljavanju.

Senzorne sobe i terapijski prostori:

- posebno opremljene senzorne sobe za opuštanje i stimulaciju čula;
- terapijski prostori prilagođeni individualnim potrebama korisnika.

Socijalna inkluzija i podrška zajednici:

- organizacija inkluzivnih aktivnosti koje promovišu socijalnu inkluziju i prihvatanje;
- savjetodavne usluge za porodice, uključujući pravnu i administrativnu podršku.

Obezbijeđeni preduslovi za realizaciju projekta:

- Vlada Crne Gore usvojila je Prijedlog Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija za davanje saglasnosti Opštini Nikšić za prenos prava raspolaganja na nepokretnosti u cilju izgradnje Centra za autizam u Nikšiću;
- lokacija za izgradnju Centra već je određena i prenesena na raspolaganje;
- Agencija za projektovanje i planiranje priprema investicioni plan;
- podrška međunarodnih partnera, poput danske fondacije "Margit Nilsen", što dodatno potvrđuje njegov značaj i održivost.

Izgradnjom Centra za autizam u Nikšiću, Crna Gora bi napravila značajan iskorak u razvoju inkluzivnog društva, čime bi se značajno unaprijedio kvalitet života osoba sa autizmom i njihovih porodica. Ovaj Centar ne bi bio samo simbol brige o ranjivim grupama već i primjer odgovornog ulaganja u društveni razvoj.

Shodno svemu navedenom, apelujemo da se ovaj amandman usvoji i da se tražena sredstva obezbijede iz budžeta Crne Gore za 2025. godinu.